

Aan de leden Vaste Kamer Commissie Defensie

Inleiding

De vereniging nationaal Veteranen Platform is sinds 1989 namens de aangesloten veteranenorganisaties de belangenbehartiger van alle Nederlandse veteranen en hun relaties voor erkenning en waardering en waarborgen van passende zorg. Bij het nationaal Veteranen Platform zijn inmiddels 117 veteranenorganisaties aangesloten. Inclusief de circa 100.000 actieve en post-actieve veteranen vertegenwoordigt zij dus een achterban van bijna 300.000 mensen.

Het bestuur bestaat uit vrijwilligers, ondersteund door een bureau met 2 functies. De afgelopen 10 jaar is het nationaal Veteranen Platform gegroeid van 47 naar 117 aangesloten veteranenorganisaties. De omvang van het ondersteunend bureau is niet meegegroeid en daardoor feitelijk te klein voor de ondersteuning van het bestuur in haar opdracht: het behartigen van de belangen van alle Nederlandse veteranen en hun relaties om waardering en erkenning te bevorderen en de toegang tot goede zorg te waarborgen. Momenteel vindt er een transitie plaats om de werkwijze binnen het nationaal Veteranen Platform te professionaliseren om daarmee blijvend in staat te zijn invulling te geven aan deze unieke en belangrijke taak. Om daar de benodigde subsidie van Defensie voor te krijgen is nog een uitdaging.

Het nationaal Veteranen Platform treedt conform het gestelde in de Veteranenwetgeving voor de overheid en overige instellingen op als intermediair en aanspreekpunt op het gebied van veteranen en veteranenaangelegenheden. Ze wordt geraadpleegd over ideeën en standpunten en fungeert zo als klankbord. Het nationaal Veteranen Platform beoogt daarbij, mede door de kennis bij en signalen uit haar achterban, een reality-check af te geven.

Het nationaal Veteranen Platform werkt intensief samen met andere spelers op dit terrein, vooral met het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi) en de Bond voor Nederlandse Militaire Oorlogs- en diensslachtoffers (BNMO). Het onderscheid tussen het nationaal Veteranen Platform en het Nederlands Veteraneninstituut is dat het nationaal Veteranen Platform zich richt op de collectieve belangenbehartiging van alle veteranen en hun relaties, terwijl het Nederlands Veteraneninstituut vooral gericht is op de uitvoering van de veteranenwetgeving en het individu binnen de doelgroep. De BNMO is lid van het nationaal Veteranen Platform.

De speerpunten uit het huidige meerjarig beleidsplan van het nationaal Veteranen Platform zijn: Belangenbehartiging, Transitie vanuit de krijgsmacht naar de maatschappij, Veteraan in de samenleving en Nuldelijnsondersteuning.

Belangenbehartiging

Medio 2022 hebben het NIOD en NIMH de opdracht gekregen onderzoek te doen naar 20 jaar Nederlandse inzet in Afghanistan. Ondanks de logica en verwachting dat het nationaal Veteranen

Aan de leden Vaste Kamer Commissie Defensie

Platform, als vertegenwoordiger van 30.000 Afghanistan veteranen, een rol zou krijgen in de Klankbordgroep, is daartoe helaas niet besloten. Dat brengt, gelet op de ervaringen vanuit het brede onderzoek 'Onafhankelijkheid, dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië, 1945-1950', in haar ogen risico's met zich mee. Het gevaar bestaat dat bij de analyse van het militaire optreden de complexe afwegingen en nuances in het militair optreden onvoldoende voor het voetlicht worden gebracht. Het nationaal Veteranen Platform kan en moet daarin een belangrijke rol spelen om de belangen van de Nederlandse Afghanistan veteranen en hun relaties te bewaken en het perspectief van de veteranen een juist gewicht te geven. Gesprekken met het NIOD over de wijze waarop het nationaal Veteranen Platform betrokken wordt bij het onderzoek, hebben tot op heden nog niet tot een bevredigend resultaat geleid. Het is wenselijk dat de inbreng van de veteranen wordt zeker gesteld door het nationaal Veteranen Platform ten minste een klankbordfunctie te geven, indien er een onderzoek plaatsvindt naar de inzet van Nederlandse militairen.

Mogelijk kan dat bij wet geregeld worden voor toekomstige onderzoeken.

Erkenning en waardering

Het nationaal Veteranen Platform is betrokken bij de discussie over een toekomstbestendige veteranenstatus. De toekenning van de veteranenstatus is niet aan het nationaal Veteranen Platform, maar aan de minister van Defensie. De criteria voor toekenning zijn in de loop der jaren geëvalueerd, o.a. op grond van ontwikkelingen in het optreden. Het nationaal Veteranen Platform hecht er aan dat de criteria voor iedereen voorafgaande aan de missie helder zijn en het al dan niet verkrijgen van de veteranenstatus eenduidig uitlegbaar is.

In het kader van waardering verwijst het nationaal Veteranen Platform naar de aanbevelingen van de commissie Borstlap naar aanleiding van het Srebrenica onderzoek. Daarin wordt de regering opgeroepen publiekelijk achter de veteranen te gaan staan indien het militair optreden negatief in het nieuws wordt gebracht. Ondanks de mededeling vanuit het Kabinet dat alle aanbevelingen zouden worden overgenomen, is het spijtig te constateren dat diverse keren, zoals bij het Indië-onderzoek en het proces rond het militaire optreden bij Chora in Afghanistan, de minister van Defensie vaak nagelaten heeft uitvoering te geven aan deze aanbeveling. Wij hopen dat hier in voorkomend geval beter invulling zal worden gegeven aan deze aanbeveling.

Het nationaal Veteranen Platform is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het project 'Helden op kunstwerken': de vernoeming van infrastructurele bouwwerken naar tijdens inzet omgekomen veteranen. In de afgelopen paar jaar zijn 31 vernoemingen gerealiseerd. Er staan er nog 15 vernoemingen gepland. Ondanks de huidige projectmatige aanpak, zet het nationaal Veteranen

Aan de leden Vaste Kamer Commissie Defensie

Platform in op een toekomstige continuering van dit initiatief in de reguliere bedrijfsvoering van het Ministerie van Defensie.

In de publieke beeldvorming worden veteranen vaak geassocieerd met aandoeningen zoals PTSS. Ondanks het feit dat gewonde collega's alle aandacht verdienen in het kader van erkenning, waardering en vooral goede zorg, komt meer dan 90 % sterker en rijker terug van missie. Het nationaal Veteranen Platform vindt het belangrijk het soms dominante beeld van beschadigde veteranen in de berichtgeving te kantelen. Voor het overgrote deel heeft de inzet veteranen vooral goede ervaringen gebracht, die ten dienste van de samenleving kunnen worden aangewend en daar ook ontegenzeggelijk een meerwaarde hebben. Het nationaal Veteranen Platform steunt dan ook het initiatief van de Stichting Onbekende Helden om met de campagne 'Ongekende Krachten' aandacht te vragen voor de toegevoegde waarde die veteranen ook binnen de samenleving kunnen hebben. De inzet van het Veteranen Search Team bij het zoeken van vermiste personen, is hiervan een mooi voorbeeld. Deze campagne zal later dit jaar officieel worden gestart. Het is dan ook zaak dit initiatief breed te steunen en ook vanuit het politiek domein hieraan mede invulling te geven.

Transitie

De overgang van de krijgsmacht naar de civiele maatschappij kan een kwetsbare fase zijn voor militairen in het algemeen en veteranen in het bijzonder. Daar dient door de minister van Defensie meer aandacht aan besteed te worden. Een goed transitietraject is niet alleen van belang voor de veteraan, het heeft ook grote meerwaarde voor de Minister als werkgever, bijvoorbeeld in het kader van behoud en werving van personeel. Hoewel reeds meerdere malen aangekaart en afgesproken laat beleid daarover al geruime tijd op zich wachten. Het nationaal Veteranen Platform heeft aangeboden daarin mee te willen denken, hetgeen Defensie heeft toegezegd.

Nuldelijnsondersteuning

De uitvoering van het systeem van nuldelijnsondersteuning is in 2021 overgegaan naar het Nederlands Veteraneninstituut. Het nationaal Veteranen Platform is belast met het beleid en toezicht op de uitvoering van dit systeem. De samenwerking met het Nederlands Veteraneninstituut hierin is constructief, wat de veteranen en hun relaties ten goede komt.

Aan de leden Vaste Kamer Commissie Defensie

Veteranennota

Ten tijde van het opstellen van dit position paper was het Veteranennota 2024 nog niet gepubliceerd. Ondanks dat het nationaal Veteranen Platform een inbreng had in de concept fase, is niet duidelijk in hoeverre onze commentaren zijn overgenomen en zal een inhoudelijke reactie onzerzijds later volgen. In het algemeen vindt het nationaal Veteranen Platform het van belang dat de veteranennota inzicht geeft in de voortgang/uitwerking van (nieuw) beleid conform de aangenomen motie van Wijngaarden cs. (30 139, nr. 244) "te rapporteren op een wijze die meerjarig kwantitatief en kwalitatief inzicht geeft in de effecten van het veteranenbeleid, onder andere over ontwikkelingen binnen de veteranenpopulatie, omvang van knelpunten, en beleidsvoornemens". Waarbij een relatie wordt gelegd tussen verbetermaatregelen als gevolg van (nieuw) beleid, het vaststellen wat de effecten zijn van (nieuw) beleid, vervolgens een appreciatie van de effecten, die op hun beurt weer zouden kunnen leiden tot nieuw beleid met hetzelfde vervolgproces. Kortom waargenomen effecten en cijfers verdienen een analyse die weer leidt tot vervolgacties.

Voor meer informatie over het nationaal Veteranen Platform verwijs ik u graag naar onze website <https://veteranenplatform.nl/> .

Met vriendelijke groet,
Vereniging nationaal Veteranen Platform

J.F.A.M van Griensven
Luitenant-generaal b.d.
Voorzitter